

A Gazdasági Versenyhivatal

**„Jelentés
az ÁV-2/2007 sz. ágazati vizsgálatról
2008.december”
c. tervezetének szakmai véleményezése**

2009. február 2.

Vezetői összefoglaló

1.

A Jelentéstervezet megalapozott és átfogó képet nyújt az elektronikus médiapiaci helyzetről.

2.

A vizsgált időszaknak (2004-2007, kiemelten 2006-2007) kiemelkedő jelentősége van a vizsgálati megállapítások szempontjából, mert az elektronikus médiára jellemző rendkívül gyors technikai-technológiai változás, annak piaci elterjedése éppen ezekben az években még inkább felgyorsult.

3.

A digitalizációra vonatkozó Irányelv-csomag hatálybalépését megelőzően „Az **EU hagyományos versenyjogi eszközökkel** próbálta megakadályozni a vállalkozások közötti koncentráció, azaz a digitális technikával rendelkező cégek összefonódását

4.

A digitális televíziózás területén **jelentősebb változást** a televíziójelek átvitelére szolgáló szabványok használatáról szóló **95/47/EC irányelv** (a továbbiakban: Irányelv) hozott, amely egyértelművé tette, hogy a digitális koncentrációk létrejötte csupán a hagyományos versenyjog eszközeivel nem akadályozható meg, **nyilvánvalóvá vált** ugyanis **a szolgáltatások és a szolgáltatások közvetítését biztosító infrastruktúra kölcsönös egymásra hatása, rivalizálása is.**

5.

A digitális átállás felgyorsítását, a szabályozási háttér mihamarabbi megteremtését a 2006-os Kormányprogram alapozta meg. A digitális átállás 2012. január 1-i céldátumát figyelembe véve **Magyarország jelentős lemaradásban volt mind az átállás jogszabályi alapjainak megteremtését, mind pedig a műszaki-technológiai megvalósítást, a tényleges átállást tekintve.**

6.

Ágazati Vizsgálat egy **átalakulóban lévő médiapiaci helyzettel, az analóg korszakra már nem tipikusan jellemző műsorszolgáltatási struktúrával** találja magát szembe, hiszen a **médiapiaci viszonyok ágazati vizsgálatára** nem került sor az elmúlt több mint tíz év alatt.

7.

A digitális átállás gyakorlati érvényesülése, piaci hatása a vizsgált időszakban még nem látható.

8.

A földi digitális műsorszolgáltatás jogszabályi háttérének megteremtésével ugyanakkor, szinte már a DÁS kormányhatározattal¹ történő elfogadásától jelentkeznek a jogalkotás versenyszempontból jótékony következményei a versengő platformokon és az egyes platformokon belül is.

9.

A jelenleg műsorterjesztési platformként eltérő rendszerű jelátalakító készülékek interoperábilissá tétele a távlatban műszakilag megoldható. Ugyanakkor a különböző platformok között kialakult verseny nem teszi érdekeltté az egyes műsorterjesztőket, hogy kifejlessenek, illetőleg támogassanak olyan set top box (STB) készülékeket, amelyek a versenytárs műsorterjesztési platformok digitális sugárzásának vételére is alkalmasak.

10.

A duálisan működő hazai médiapiac saját maga megoldotta, semlegesítette azokat a versenyjogi szempontból releváns helyzeteket, amelyek egy korábbi ágazati vizsgálat eredményeképpen versenypolitikai intézkedések meghozatalát tették volna szükségessé,

11.

A technikai-technológiai fejlődés objektíve olyan, - folyamatosan változó - médiapiaci helyzetet hozott létre, amely mára szükségtelenné teszi a szabályozói és versenypolitikai beavatkozást.

12.

A digitalizációval és az új technológiák elterjedésével a korábbi frekvenciaszűkösség még ebben az évtizedben eltűnhet, ebből következően a véleményszabadság korlátozása a megszerezhető engedélyek limitálásával és a tulajdoni korlátok előírásával, valamint a frekvenciaszűkösséggel egyre kevésbé magyarázható.

13.

Indokolt és szükséges az Rttv. kereszt - tulajdonlási korlátainak eltörlése.

14.

Szükséges megteremteni a nézettségmérés közbeszerzési pályáztatásának törvényi háttérét.

¹ 1014/2007.(III.13) Korm.hat. A televíziózás és rádiózás digitális átállásának kormányzati feladatairól

Bevezetés

1.

„A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) elnöke 2007. július 24-én indított **ágazati vizsgálatot** az elektronikus média ágazatba tartozó televíziós műsorszolgáltatás (műsörtartalom és csomagolás) nagy - és kiskereskedelmi, valamint a televíziós hirdetési piacon a televíziós reklámok értékesítésével, a sport-, és filmjogokhoz való hozzáféréssel, a televíziós műsorcsatornák továbbításának feltételeivel kapcsolatos piaci folyamatok megismerése és értékelés céljából.”²

Az ágazati vizsgálat (a továbbiakban: Ágazati Vizsgálat) Jelentéstervezete (a továbbiakban: Jelentéstervezet) 2008. decemberében készült el.

2.

A Gazdasági Versenyhivatal 2009. január 5-én adott **megbízást** a MEDIA CONTENT Tanácsadó Kft. részére a **Jelentéstervezet szakmai véleményezésére**, ezen belül is elsősorban arra, hogy értékelje a vizsgálat megállapításainak szakmai megalapozottságát, illetve a vizsgálat versenypolitikai következtetéseivel kapcsolatos szakmai véleményt fogalmazzon meg. (a továbbiakban: Szakmai Vélemény)

A Jelentéstervezet nyilvános észrevételezésére a GVH 2009. február 9-ig biztosított lehetőséget honlapján az érintett piaci és nem piaci szereplők részére.

3.

A megbízáshoz rendelkezésre bocsátott dokumentumok:

- Jelentéstervezet
- BME szakértői tanulmány (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Távközlési és Médiainformatikai Tanszék műszaki szakértői tanulmánya)
- KPMG szakértői jelentés (KPMG Tanácsadó Kft. szakértői jelentése)

4.

A Szakmai Vélemény a – megbízással összhangban – **kizárólag** a **Jelentéstervezetben foglaltakkal kapcsolatos szakmai álláspontot fejt ki**, nem tér ki a két, a BME műszaki szakértői tanulmányában, valamint KPMG szakértői jelentésében (a továbbiakban együttesen: Tanulmányok) foglaltak elemzésére.

² Tervezet Vezetői összefoglaló A vizsgálat tárgya 1.

5.

A **Tanulmányokkal** kapcsolatban szükséges leszögezni, hogy azok a vizsgálati tárgykörök **alapos, mindenre kiterjedő felmérését és magyarázatát adják**, ezáltal **alkalmasak** az általuk feltárt adatokból, információkból és összefüggésekből **versenyjogi következtetések levonására**.

6.

Rögzíteni szükséges azt is, hogy a **Szakmai Vélemény** a Jelentéstervezetben hivatkozott **adatok, tények, információk valóságtartalmát** nem vizsgálja, azokat a szakmai álláspont kialakításánál tényként **elfogadottnak** tekinti.

7.

A **Szakmai Vélemény** szintén **nem észrevételezi** a Jelentéstervezet **Tanulmányokra alapított tény-megállapításait**, (Lásd: Vezetői összefoglaló: vizsgált piacokkal kapcsolatos főbb megállapítások), ugyanakkor rávilágít a versenyszempontú és versenypolitikai következtetések médiapiaci összefüggéseire.

8.

A **Szakmai Vélemény** kizárólag azon versenyszempontú megállapításokhoz és versenypolitikai következtetésekhez kíván észrevételeket fűzni, **média szempontból szakmai vélemény kifejtteni, amelyek esetén a GVH a Jelentéstervezet alapján „nyitva hagyta” végleges álláspontjának kialakítását, (set-top boksztól kérdés, nézettség stb.) vagy azokhoz, amelyek véglegesítéséhez médiával kapcsolatos mélyebb összefüggések megvilágítása szükséges (digitalizáció).**

A **Szakmai Vélemény** szintén észrevételezi és **javaslatokat is megfogalmaz** azon versenypolitikai következtetésekhez, amelyekben történő végleges állásfoglalás kialakításához média szempontból adalékkal, kiegészítő információval szolgálhat. (műsorterjesztő-műsorszolgáltató reláció)

Mindebből következően a **Szakmai Vélemény a Jelentéstervezetet nem kronológiai sorrendjében elemzi, hanem – fontossági alapon – csak azokat a főbb tárgyköröket, illetőleg megállapításokat észrevételezi, amelyek esetenként más megvilágításba helyezik a vizsgálat eddigi eredményeit.**

Mivel a Jelentéstervezet megalapozott álláspontot fejt ki szinte valamennyi vizsgálati tárgykörben, így a **Szakmai Vélemény általános véleményként rögzíti egyetértését és csak néhány esetben jelzi azt külön is.**

SZAKMAI VÉLEMÉNY

A) Általános megállapítás

A **Jelentéstervezet átfogó képet nyújt** az ágazati vizsgálat tárgyát képező **elektronikus médiapiaci helyzetről**, a vizsgálati pontok ugyanis a médiapiac legjellemzőbb azon területeit veszik górcső alá, amelyek a több mint tíz éve működő duális elektronikus műsorszolgáltatási és műsorterjesztési piacon versenypolitikailag megfontolandó kérdéseket vetettek fel.

Kifejezetten hasznos és indokolt, hogy az ágazati vizsgálatban két szakértő cég, a Budapesti Műszaki Egyetem, valamint a KPMG is részt vett és a vizsgálati tárgyköröket műszaki és gazdasági szempontból vizsgálta.

A Jelentéstervezet a Tanulmányokban feltárt adatokra, információkra és tényekre alapozza versenyjogi megállapításait, következtetéseit. Ugyanakkor a Jelentéstervezet a Tanulmányokban rögzített adatokból, információkból versenyjogi elemzése kapcsán önálló és megalapozott következtetésekre jut. Azokban a tárgykörökben pedig, amelyekben a vizsgálat során még nem tudott egyértelmű álláspontot megfogalmazni, - helyesen - a nyilvánosságra hozott Jelentéstervezethez beérkezett észrevételek alapján alakítja ki végleges döntését.

A Jelentéstervezet az ágazati vizsgálatra okot adó, versenyjogilag releváns tárgykörökben – véleményünk szerint helyesen – nem lát versenyjogilag és versenypolitikailag közvetlen beavatkozási indokot. A Jelentéstervezet – álláspontunk szerint - megalapozottan jut arra a következtetésre, hogy a jelenlegi médiapiaci viszonyok részben „önerőből”, az elmúlt tíz év médiapiaci mozgásainak, a kialakult versenyhelyzetnek köszönhetően „leküzdötték” a versenyjogilag aggályosnak mondható erőfölényes helyzetek stabilizálódását, illetőleg a médiára jellemző rendkívül gyors műszaki fejlődés sem tette lehetővé ilyen helyzetek állandósulását.

B) Részletes észrevételek

2. Vizsgált időszak

A Jelentéstervezet szerint (Bevezetés 70.pont) a **vizsgált időszak: 2004 -2007.** évekig terjedő időszak, illetőleg ezen belül is – „a második körben” - a részletesebb elemzések a **2006-2007.** évekre vonatkoznak.

Hangsúlyozni szükséges, hogy **a vizsgált időszaknak kiemelkedő jelentősége van a vizsgálati megállapítások szempontjából,** mert az elektronikus médiára jellemző rendkívül gyors technikai-technológiai változás, annak piaci elterjedése éppen ezekben az években - az Európai Unió Bizottságának 2002-ben meghozott digitális irányelv-csomagja³ (a továbbiakban: Irányelvcsomag) hatására is - még inkább felgyorsult.

Javaslat

- A Jelentéstervezetben egyrészt indokolt hivatkozni a **médiára jellemző rendkívül gyors műszaki fejlődésre,** másrészt a vizsgálati időszak e szempontból is fennálló jelentőségére.

-
- ³ 2002/19/EK irányelv az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és kapcsolódó berendezésekhez való hozzáférésről és azok összekapcsolásáról (hozzáférési irányelv)
 - 2002/20/EK irányelv az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások engedélyezéséről (engedélyezési irányelv)
 - 2002/21/EK irányelv az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról (keretirányelv)
 - 2002/22/EK irányelv az egyetemes szolgáltatásról és az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról (egyetemes szolgáltatási irányelv)
 - 2002/58/EK irányelve a személyes adatoknak az elektronikus hírközlési ágazatban történő feldolgozásáról és magánjellegének védelméről (adatvédelmi és elektronikus távközlési irányelv)
 - 2002/77/EK irányelv az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások piacának versenyéről

3. Digitalizáció

A vizsgálati időszak jelentősége kapcsán rövid áttekintést kell tenni a **digitális műsorszolgáltatásra vonatkozó uniós és hazai szabályozás, valamint átállás folyamatára**, amely folyamat a kialakult helyzet összefüggéseinek megvilágításához feltétlenül szükséges és amely alapvetően meghatározza a Jelentéstervezet e vizsgálati területtel kapcsolatos megállapításait és következtetéseit.

a) EU szabályozási kezdetek

Az Irányelv-csomag hatálybalépését megelőzően „Az **EU hagyományos versenyjogi eszközökkel** próbálta megakadályozni a vállalkozások közötti koncentráció, azaz a digitális technikával rendelkező cégek összefonódását. A digitális műsorszolgáltatás technikai feltételeivel rendelkező műsorszolgáltatók, a feltételes hozzáférési rendszer üzemeltetői által, hogy mintegy „kapuórként” gatekeepersként korlátozhatják bizonyos csatornákhöz való hozzáférést, meghatározzák a kikódolás árszintjét, illetőleg megakadályozhatják a műsorok eljutását a nézőkhöz, monopolhelyzetbe kerülnek. Az Európai Tanács már 1989-ben Rendelettel szabályozta a koncentrációk ellenőrzését, amelynek alapján az Európai Bizottság három esetben is elutasította a digitális kódolási technikához kapcsolódó vállalkozások fúzióját. Mindhárom esetben a műsorszolgáltatás és a hírközlés piacán jelentős erőt, piaci részesedést képviselő társaságok (Bertelsmann, Kirch Média Group és a Deutsche Telekom, illetve bizonyos jogutód cégeik, a másik esetben pedig a norvég Norsk Telekom, a dán Tele Danmark AS és a svéd Kinnevik cég) szövetkeztek volna feltételes hozzáférést engedő rendszerrel rendelkező társaságokkal. Az EU Bizottság minden esetben megvalósultnak látta a versenyjogilag tiltott koncentrációt és az összefonódás eredményeként létrejövő gazdasági erőfölényt; ennek megfelelően elutasította a fúziókat.

A digitális televíziózás területén **jelentősebb változást** a televíziójelek átvitelére szolgáló szabványok használatáról szóló **95/47/EC irányelv** (a továbbiakban: Irányelv) hozott, amely egyértelművé tette, hogy a digitális koncentrációk létrejötte csupán a hagyományos versenyjog eszközeivel nem akadályozható meg, nyilvánvalóvá vált ugyanis a szolgáltatások és a szolgáltatások közvetítését biztosító infrastruktúra kölcsönös egymásra hatása, rivalizálása is.

Az Irányelv még mindig alapvetően versenyjogi alapon, de a digitális technikára vonatkoztatva speciális rendelkezések beépítésével kísérelte meg a szabad verseny működésének elősegítését.

Így például a **domináns piaci helyzet kialakulását gátló rendelkezéseket** az Irányelv szerint **együtt kell alkalmazni a tagállami vagy európai szintű versenyjogi szabályozással.**

Ennek megfelelően

- a feltételes hozzáférési rendszer-szolgáltatók egyenlő, méltányos és indokolt feltételek mellett kötelesek a szolgáltatásaikat biztosítani valamennyi műsorszóró részére
- a feltételes hozzáféréssel kapcsolatos tevékenységről önálló és elkülönített könyvelést, nyilvántartást kell vezetni
- a műsorszóróknak nyilvánosságra kell hozniuk áraikat
- olcsó, időben, méltányosan és átláthatóan lebonyolítható un. vitafeloldó eljárások kidolgozását írja elő az Irányelv a tagállamok számára, amely eljárások a jogviták korrekt rendezését célozzák.

Az Irányelv a digitalizációval kapcsolatos, a televízió jelek átvitelének szabványait és más technikai adatokat nem tartalmaz, azok kidolgozását az iparra bízta.

Az Irányelv gyakorlati szerepéről 1999-ben készült jelentés az Irányelv alkalmazásának sikeréről számol be. A tényleges **eredmény** azonban **igen csekély**: a feltételes hozzáféréssel rendelkező társaságok változatlanul prosperálnak, míg az ilyen technológiával nem rendelkezők továbbra is kiszolgáltatottjai az előbbieknak..⁴

b) Irányelv-csomag - első hazai jogszabály

Az EU a kezdeti szabályozási dilemmát és késlekedést követően a digitalizációval kapcsolatban tehát egy egész Irányelv-csomagot szavazott meg, amely uniós jogforrások részben a digitalizáció műszaki-technológiai követelményeit, részben pedig versenyjogi és hírközlési aspektusait határozza meg.

Az Irányelv-csomag jelentős szabályozási kötelezettséget rótt az egyes tagállamokra. Ennek első hazai megnyilvánulása a 11/2004.(IV.22.) IHM rendelet volt, amely a digitális televízió műsorszolgáltatással összefüggő műszaki előírásait tartalmazta.

⁴Dr. Sarkady Ildikó : A digitális televíziózás szabályozási kérdései c. előadásának leírt változata, amely a Tudósítók Világtalálkozóján hangzott el 2004.május 6-án. Megjelent: Magyar Reklám 2004.novemberi száma
Kiadja: Magyar Reklámszövetség, valamint: Sarkady Ildikó Médiajogi írások ÚJ MANDÁTUM
KÖNYVKIADÓ 2005.

c) Hazai szabályozás és folyamat

A digitális átállás felgyorsítását, a szabályozási háttér mihamarabbi megteremtését a 2006-os Kormányprogram alapozta meg. A digitális átállás 2012. január 1-i céldátumát figyelembe véve **Magyarország jelentős lemaradásban volt mind az átállás jogszabályi alapjainak megteremtését, mind pedig a műszaki-technológiai megvalósítást, a tényleges átállást tekintve.**

- A **médiajogi szabályozás** késlekedése, a hagyományos értelemben vett ún. tartalomszabályozás rendkívüli nehézkessége megnyilvánult - többek között - a rádiózásról és a televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Rttv.) módosításainak elmaradásában, így például abban, hogy Magyarország 2004. évi EU csatlakozásakor az Rttv. még mindig nem felelt meg az uniós jogforrásoknak és 2006-ig két sikertelen parlamenti szavazást követően csak 2007. június 18-án került elfogadásra a médiatörvény jogharmonizációs célú módosítása.
- A lemaradás a **digitalizációval**, a földi analóg műsorszolgáltatás digitális rendszerre történő átállásával kapcsolatos, alapvetően hírközlés-jogi szabályozás hiányában is megmutatkozott, hiszen 2006-ra csak az Informatikai és Hírközlési Minisztérium megrendelésére készült Digitális Átállás Stratégiája állt rendelkezésre, amelyet aztán a médiapiaci viszonyok figyelembevételével, a média-tartalom mint speciális árura való tekintettel 2006. kora őszén jelentősen át kellett dolgozni. (az átdolgozott stratégia a továbbiakban: DÁS)
- A szükséges megemlíteni azt is, hogy a **médiapiaci viszonyok ágazati vizsgálatára** sem került sor az elmúlt több mint tíz év alatt, így sem az érintett piaci szereplőknek, sem pedig az érintett hatóságoknak (GVH, ORTT, NHH) nem volt összefüggő információja az 1997. évtől indult kereskedelmi analóg műsorszolgáltatás működéséről, a duális médiarendszerről és a hazai médiapiac jellegzetességeiről. Az ÁV2/2007 sz. ágazati vizsgálat tehát az első átfogó verseny-szemponitú elemzés, amely a több mint tíz éve fennálló hazai duális műsorszolgáltatási piacot vizsgálja, azonban mindezt az analóg világ utolsó időszakában, amikor a korszak jellegzetességei már nem kellően érvényesülnek.

Mindebből következik, hogy a jelen Szakmai Vélemény tárgyát képező **Ágazati Vizsgálat egy átalakulóban lévő médiapiaci helyzettel, egy, az analóg korszakra már nem tipikusan jellemző műsorszolgáltatási struktúrával találja magát szembe.**

Ebből az is következik, hogy esetenként mind a Tanulmányok, mind pedig a Jelentéstervezet más következtetésekre jutott volna szinte mindegyik vizsgálati tárgyban az analóg televíziós műsorszolgáltatás egy korábbi, tipikusabb szakaszában, amikor például nem voltak tematikus csatornák és nem indult meg ebben az ágazatban is a horizontális és vertikális integráció, hanem a két országos kereskedelmi műsorszolgáltató meghatározó szerepe érvényesült.

Természetesen a médiára oly jellemző rendkívül gyors technikai-technológiai fejlődés korábban is meghatározta a piaci viszonyokat, azonban a digitalizáció, illetőleg annak az Amerikai Egyesült Államokban és a nyugat-európai államokban korábban megkezdődött folyamata a vizsgált időszakban sokkal jelentősebben befolyásolta a hazai médiapiac alakulását.

A műsorterjesztési piac törvényi szabályozásának korábbi teljes hiánya, valamint az, hogy a hagyományos mediaszabályozás nem követte a műszaki fejlődést,⁵ eredményezte – meglátásunk szerint – azt is, hogy pld. Magyarországon rendkívül erős a kábelpenetráció.

Ez a tény alapvetően meghatározta azt, hogy a műsorterjesztés és digitális átállás szabályairól szóló 2007. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Dtv.) legfeljebb csak elméletileg teremti meg a különböző műsorterjesztési platformok közötti esélyegyenlőséget, de a gyakorlatban az arányokon igazán nem tud változtatni, sőt a földi platform jelentősége a múltbeli késlekedés és a jelenlegi megvalósítás torzulásai miatt egyre inkább csökkenni látszik.

A Dtv. jelentősége ugyanakkor abban is megmutatkozik, hogy nemcsak a földi analóg műsorszolgáltatás és terjesztés digitális átállásának szabályait alapozza meg, hanem – a hazai médiapiac működésének történetében először - a műsorterjesztés szabályait is lerakja. Ennek kiemelése azért is fontos, mert a törvényi szabályozást megelőző időszakban a Nemzeti Hírközlési Hatóság jogkörében eljárva kizárólag hatósági eszközökkel „szabályozhatta” a műsorterjesztés piacát.

⁵ Az Rttv. kétség kívül az analóg világban és világra született. Az elmúlt több mint tíz év alatt még azokat a „karbantartási munkálatokat” sem végezték el rajta, amelyek egyáltalán lépést tartottak volna a média alapját képező technikai-technológiai fejlődéssel

d) A digitalizáció piaci hatásai, a végrehajtás torzulásai

A vizsgált időszaknak abból a szempontból is jelentősége van, hogy a **digitális** médiaszolgáltatásra való **átállás piaci hatásai, a vonatkozó jogszabályok gyakorlati érvényesülése a vizsgált időszakban még nem látható.**

A Dtv. csak 2007. július 11-én lépett hatályba⁶, ezt követően 2007. őszén ötpárti egyezséggel önálló képviselői indítványként módosult⁷, a módosítás rendelkezései folyamatosan, de főként 2008. elején léptek hatályba.

A Dtv. alapján a pályáztatási folyamat elhúzódott és a korábbi szándékkal ellentétben csak 2008. nyár végén, ősz elején zárult; a pályázati nyertes Antenna Hungária Zrt. önálló gazdasági társaságával, a MinDig TV-vel való szerződéskötések pedig jogviták miatt késnek. A földi digitális adás 2008. december 1-vel elindult, de a legnagyobb lefedettségű MUX1-en csak a DUNATV és ismétlőcsatornája, az Autonómia, valamint - fizetős csatornaként -, az ATV és a HÍRTV látható.⁸

„Az iparág általában kíváncsian – és volt, aki félelemmel – várta a digitális földfelszíni sugárzás beindulásának hatását. Most úgy látszik, hogy az elhibázott modell következtében üzleti siker helyett egyelőre zsákutcába vezet az új földfelszíni tévésugárzás. A műholdas szolgáltatókkal szembeni versenyben a kábeles szolgáltatás alapvetően azért vonzóbb, mert három, illetve hamarosan négy szolgáltatást (kábeltevé+internet+telefon+ mobiltelefon) lehet egy előfizetéssel, egy szolgáltatóval, egy kábelen elérni.”⁹

A most indult és szinte valamennyi platformon folyamatban lévő digitalizációnak - ebből következően - a hatásai nem láthatók, hiszen a „rendszer” még nem állt át. Legfeljebb a folyamat elindulásáról beszélhetünk. A „simulcast” időszak, azaz az együttes analóg és digitális sugárzás még évekig tart, és a DBV-T átállás piaci hatásai csak a 2012. évet követően mérhetőek le tisztán, ha lesznek egyáltalán közvetlen piaci hatásai?!

A földi platform digitalizációja – a megvalósítás késleltetett és elhibázott folyamatát tekintve - a kezdeti céloktól jelentősen eltér. „A Dtv. 2007. évi módosításával a digitális átállás folyamatának deformálódása megkezdődött.

⁶ Dtv. 47.§ (1)bekezdés

⁷ 2007.CLIV.tv. kihirdetve: 2007. december 11.

⁸ E megállapításokat - többek között - alátámasztja és a részleteket feldolgozza: „Kitört a digitális háború, perelnek a kereskedelmi tévék” Mfor.hu 2008.december 17.:Minek a digitális TV, ha nincs mit nézni rajta? 168 óra Online Tasi Katalin 2008.dec.16.

⁹ Forrás: Napi Online 2009.január 20.

Mi sok csatornát, ingyenes és olcsó elérhetést, 2-3 ezer forintos set-top boxot ígértünk, s ami eddig látszik belőle: erőltetett, virtuális közszolgálati HD adás, ami akkora sáv szélességet foglal el a legnagyobb lefedettségű 1-es Multiplexen, hogy arra már egyetlen kereskedelmi csatorna sem fér fel, és amit a nézők alig 6-7%-a képes fogni, ha egyáltalán megveszi az 50 ezer forintos boxot. Aztán megegyezés hiányában perек sora indult a kereskedelmi televíziók és a pályázati nyertes Antenna Hungária között, aminek eredményeképpen a MUX1-en jelenleg csak a Duna TV és ismétlőcsatornája fogható szabadon, ja meg az ATV és a Hír TV - fizetés ellenében. Az a szándék tehát, hogy minden igényt kielégítő sokfajta tartalom jusson el a nézőkhöz a lehető leggazdaságosabban, nem valósult meg, pedig a digitális adás december 1-vel elkezdődött.”¹⁰

e) A jogszabályi háttér megteremtésének hatásai a műsorterjesztési piacon

A földi digitális műsorszolgáltatás jogszabályi háttérének megteremtésével ugyanakkor, szinte már a DÁS kormányhatározattal¹¹ történő elfogadásától jelentkeznek a jogalkotás versenyszempontból jótékony következményei a versengő platformokon és az egyes platformokon belül is. Különösen a kábelplatformon jelentős fejlesztések indultak. Ennek eredménye pld. a UPC 2008. áprilisától bevezetett elsősorban hazai műsorokat sugárzó „magyar” csomagja, amely felismerve a tartalomszolgáltatás jövőjét, erősíti a UPC műsorterjesztési piacon elfoglalt vertikálisan is integrált szerepét. Ilyen eredmény általában a kábeles platform egészének intenzív terjeszkedése, aminek következménye, hogy a kábeles platform többi platformmal szembeni részaránya nemcsak megőrizte vezető helyét a magyar műsorterjesztési penetrációban, hanem lassú, de folyamatos emelkedő tendenciát mutat. A fentiekben idézett cikk megállapításai pedig azt igazolják, hogy a jogi szabályozás hatására felgyorsult műszaki fejlesztések eredményei már jól láthatók: a fogyasztó számára a minden igényt kielégítő, összevont szolgáltatási csomag a legvonzóbb.

Mindezek alapján, a Jelentéstervezet azon megállapítása, amely szerint „A digitalizáció a műsorszolgáltatási értéklánc egészét érintő folyamat ezért a GVH az ágazati vizsgálat keretében törekedett a digitalizáció hatásainak a felmérésére is, de a tényleges hatások sok esetben még nem láthatók pontosan” (Vezetői összefoglaló, A vizsgált piacokkal kapcsolatos főbb megállapítások 14.pont) csak a fenti észrevételek függvényében és figyelembevételével együtt értelmezhetők.

¹⁰ „Karácsonyi meglepetés” Sarkady Ildikó, megjelenés 2009. jan.31. Lapkiadás és Médiapiac c. szaklap

¹¹ 1014/2007.(III.13) Korm.hat. A televíziózás és rádiózás digitális átállásának kormányzati feladatairól

f) A digitalizáció várható hatása a médiaszolgáltatásban

A jelenleg ismert műsorterjesztési platformok (földi, kábel, műhold, IPTV, mobil) a műsorszolgáltatók részére **számtalan csatornaszámot**, ill. **műsorszolgáltatási lehetőséget** kínálnak.

A korábbi korlátos erőforráshoz, a három földi frekvenciához képest az elmúlt évtizedekben megtöbbszöröződött platformok, valamint az egyes platformokon elindult és megvalósult digitális műsorterjesztés az egyplatformú, analóg világhoz képest összehasonlíthatatlanul kedvezőbb helyzetet teremt a műsorszolgáltatók számára, ami a tartalomszolgáltatás volumenét illeti.

A csatornák számának jelentős emelkedése ugyanakkor a tartalomszolgáltatók közötti versenyt is ösztönzi.

A digitalizáció hatása a tartalompiacon (Jelentéstervezet 3.6., 120.) című pont alatt megfogalmazottakkal kapcsolatban pontosításként megjegyezni szükséges, hogy a DÁS és a Dtv. nem számolt a nagy képfelbontású High Definition (HD) gyors magyarországi elterjedésével. Ennek sem műszaki, sem pénzügyi feltételeit nem látta adottnak sem a műsorszolgáltatói, sem pedig a médiafogyasztói oldalon.

A „HD-ben való sugárzás” lehetősége csak az átállási folyamat pályáztatási szakaszában merült fel, de legfeljebb a Dtv. 2007. évi őszi módosítása során, amikortól a két országos kereskedelmi televízió számára nem a legnagyobb lefedettségű MUX1-en kell a sugárzási lehetőséget biztosítani a terjesztőnek. Megjegyzem, - többek között - ez a módosítás sem ösztönzi a két kereskedelmi csatornát arra, hogy gyorsan felkerüljenek bármelyik MUX-ra is. A HD adás ugyanis olyan sáv szélességet foglal el a multiplexeken, hogy arra legfeljebb öt csatorna férhet fel, a Dtv. pedig a kötelezően továbbítandó csatornákat tételesen felsorolja. Hangsúlyozni szükséges, hogy a digitális sugárzás és a képfelbontás csak annyiban függ össze, amennyiben HD sugárzás csak digitális sugárzás esetén létezik, az SD mind analóg, mind pedig digitális sugárzásban.

A HD sugárzás kihatással van a set top boxok (STB) műszaki adottságaira is, hiszen a digitális HD sugárzás vételére alkalmas jelátalakító készülék olyan többlet igény, amellyel az SD sugárzásra gyártott STB-k még nem rendelkeznek. A HD vételre is alkalmas STB-k piaci ára 50 e Ft körül van. (STB bővebb kifejtése a g pontban)

Mindazonáltal a tartalompiacon a digitalizáció járhat a költségek növekedésével, de a HD sugárzás indokolatlanul és aránytalanul emeli az STB-k árát. (Jelentéstervezet 120.pont), ugyanakkor a jelenlegi médiafogyasztói piacon pár százalékos elterjedtséget mutat. A HD adásra - az azt jelentősebb költségvetési támogatás reményében vállaló - közszolgálati műsorszolgáltatók sincsenek felkészülve.

„A Duna elvileg HD formátumban fogható, de maradjunk csak az elvileg kifejezésnél, hiszen valódi HD tartalomról még nincs szó. A Duna Autonómia a jó öreg SD formátumban fogható.”¹²

„Ma reggel is minősíthetetlen volt a Duna HD, ezért befáradtam a Media Marktba és visszakértem az árát. Az eladó szerint nem én voltam az első.”¹³

Összefoglalva: Míg a digitalizáció jogszabályi háttérének megteremtése már a kezdetektől érezhető piaci hatásokat eredményezett, így a fejlesztések felgyorsítását, a platformok közötti és azonos platformokon belüli versenyt indított, addig a földi digitális átállás megvalósulásának jelentős késedelme és torzulása miatt e platform jelentősége elveszni látszik, piaci hatása egyelőre nem mérhető és az a későbbiekben is kétségesnek tűnik.

Szélsőséges esetben a jövőben olyan változat is elképzelhető, hogy a – német gyakorlathoz hasonlóan - a földi digitális platform rendkívül csekély jelentősége miatt a kábel és műholdas platformok „kiegészítő szolgáltatásaként” funkcionál majd. A „digitalizáció műsorterjesztési lehetőségek bővülésével kapcsolatos előnyei” a DVB-T tekintetében tehát még nem mutatkoznak meg és (Jelentéstervezet 19.,21. pontok) ahogy a folyamatot látjuk, ez a jövőben is kétségesnek tűnik.

g) Set-top box

A Jelentéstervezet a set-top box (STB) készülékekkel kapcsolatos versenypolitikai következtetéseit „nyitva hagyja”. (Vezetői összefoglaló 49.pont)

A jelenleg műsorterjesztési platformonként eltérő rendszerű jelátalakító készülékek **interoperábilissá tétele a távlatban műszakilag megoldható. Ugyanakkor** hangsúlyozni szükséges, hogy a különböző platformok között kialakult **verseny nem teszi érdekeltté az egyes műsorterjesztőket**, ill. platformhoz tartozókat, hogy **kifejlesszenek, illetőleg támogassanak olyan STB készülékeket, amelyek a versenytárs műsorterjesztési platformok digitális sugárzásának vételére is alkalmasak.** (163.pont)

Jelen helyzetben – úgy tűnik – csak a gyártók érdeke lenne ilyen **készülék** kifejlesztése, ez **iránti kereslet** azonban **nem találkozik a műsorterjesztési platformok** és az **egyes műsorterjesztők érdekeivel**. Szükséges azonban megjegyezni azt is, hogy a médiafogyasztói érdek, nevezetesen az, hogy egyetlen készülék alkalmas legyen több, de legalább két platform által sugárzott jel vételére, ill. átalakítására, indokoltá teheti – szabályozói beavatkozás eredményeként – ilyen készülék fejlesztésének megindítását.

¹² Kudarc nagyfelbontásban –digitális átállás forrás: Gönye László 2008.december 27.

¹³ Az ág is húzza a MinDig Tv-t forrás: FigyelőNet 2009.jan.23.Zelma,Rajmund

Ez a **média-fogyasztó** műsorterjesztői platformok közötti **választási lehetőségét biztosítja**, azaz a terjesztői platformok közötti választás lehetőségét és a fogyasztó döntését nem a műszaki feltételektől, különösen nem az STB készülékek műszaki alkalmasságától teszi függővé.

Azt is hangsúlyozni szükséges, hogy a **STB készüléket léte a piacon átmeneti**. A digitalizációra való fokozatos átmenet végével, amikor a piacon kizárólag olyan TV készülékek szerezhetők be, amelyek magukban, külön jelátalakító berendezés nélkül alkalmasak a digitális jelek vételére, nincs szükség STB-re.

Mindazonáltal érdemes megfontolni – még erre az átmeneti időre is – szabályozói eszközök igénybevételét az STB készülékek interoperabilitásának fejlesztésére.

Javaslatok a Jelentéstervezet *digitalizációval* kapcsolatos megállapításaihoz

- A digitalizációval kapcsolatos Jelentéstervezeti megállapításoknál javasoljuk hangsúlyozni, hogy a **Dtv. átállásra vonatkozó rendelkezései és az ennek alapján lezajlott pályázat kizárólag a földi analóg műsorszolgáltatási rendszerről a földi digitális rendszerre való átállás szabályait állapítja meg, míg a Dtv. műsorterjesztésre vonatkozó rendelkezései valamennyi terjesztési platformra érvényes szabályokat határoznak meg**. E ténynek a kiemelése azért fontos, mert míg a vizsgálat tárgyát képező kábelterjesztési platform digitális átállása üzleti alapon folyamatosan és egyre fokozódó ütemben zajlik, addig a földi analóg műsorterjesztés digitalizációjának forrásait költségvetésből kell előteremteni és megvalósulása – a fentiekben kifejtett okok miatt - jelentős késedelmet szenved. A késedelem pedig kihatással van a platform-semlegesség elvére és a műsortartalmak különböző platformokon való egyenlő eséllyel történő megjelenésére és annak hiányára is. A jogalkotó eredeti célja ugyanis a semleges műsorterjesztési háttér, a DVB-T platform számára a többi, üzleti alapon működő platformhoz hasonló feltételek megteremtése, illetőleg az egyenlő esély elvének törvényi biztosítása volt.
- A vizsgálatban - álláspontunk szerint - annak ellenére, hogy a Jelentéstervezet rögzíti: „A GVH a vizsgálattal közvetlenül összefüggő szabályozási elemeket figyelembe vette, és esetenként értékelte, ugyanakkor az ágazati vizsgálatnak nem volt célja a jelenlegi médiaszabályozás teljes körű elemzése és kritikája”, szükséges rámutatni arra, hogy a **digitális átállással kapcsolatos kormányzati feladatok teljesítése lényegében megszűnt**. Ez megmutatkozik mind a jogalkotás, mind pedig a tényleges átállás „levezénylése” terén.

A korábban a Miniszterelnöki Hivatal hatáskörébe tartozó feladatok végrehajtása késlekedik, a Dtv. végrehajtási rendeleteinek megalkotása lényegében szünetel, a digitális átállás központi irányítása, kommunikációja pedig megszűnt. Mindkét momentum lényegesen veszélyezteti a földi digitális műsorterjesztés határidőre történő megvalósulását.

Ennek versenyhatása annyiban van, amennyiben a platform jelentősége mindezen mulasztások következtében is elenyészik és megszűnik tényleges versenytársnak, továbbá a fogyasztó számára pedig létező alternatívának lenni.

Javasoljuk e körülményre történő figyelem felhívást a Jelentéstervezetben, különös tekintettel a Vezetői összefoglaló Versenypolitikai következtetések 48. pontjában is említett szabályozói beavatkozásra. Megfontolandó ennek a körülménynek a **jelzése az illetékes kormányzati szervek felé is.**

- Megfontolásra javasoljuk **szabályozói eszközök alkalmazását** legalább két műsorterjesztési platform digitális jeleinek átalakítására képes, legalább **részben interoperábilis STB készülékek kifejlesztésére**, ill. a gyártók ez irányú ösztönzésére.
- Alaposabb elemzés szükséges a **HD sugárzás** piaci hatásainak mérésére, különös tekintettel az azok vételére alkalmas **STB-k beszerzési árára.**
- Hosszabb távon érdemes lenne – akár ágazati vizsgálat keretében is – elemezni az **Internet-alapú tartalmak és kiegészítő szolgáltatások** piaci hatását a hazai médiapiacon, hiszen az általános tendenciák szerint ezek aránya és jelentősége egyre inkább nő a televíziózással szemben.

4. Műsorterjesztő - Műsorszolgáltató reláció

Előre kell bocsátani, hogy a **jelenleg tapasztalható médiapiaci helyzet visszanyúlik az 1997-től beindult duális média korszak kezdeteihez.** A frekvencia pályázaton nyertes két országos kereskedelmi televízió megjelenése teljesen megváltoztatta az addigi hazai elektronikus média viszonyait és a korábban évtizedeken keresztül állami finanszírozásból működő, lényegében egycsatornás közszolgálati analóg televíziózás piaci feltételeit jelentős mértékben átszabta. A hazai médiaszabályozás pedig nemcsak a műszaki fejlődéssel nem tudott lépést tartani, hanem a közszolgálati műsorszolgáltatókat sem tudta az újjá alakuló médiapiacon megerősíteni, egyáltalán versenyhelyzetbe hozni.

A közszolgálati műsorszolgáltatók szerepének jelentős csökkenése megmutatkozik az egész, nem EU konform finanszírozási rendszerükön és reklámbevételeiken is.

A Szakmai Vélemény alapvetően egyetért a Jelentéstervezet 2., 3., és 4. pontjában ismertetett, a médiapiaci helyzetre vonatkozó megállapításokkal. Hangsúlyozni szükséges azonban, hogy az ágazati vizsgálat már nem tipikusan analóg médiapiaci viszonyokat, hanem egy „**átmeneti korszakot**” elemez. Ebből két tény is következik:

- egyrészt az **1997 óta duálisan működő hazai médiapiac saját maga megoldotta, semlegesítette azokat a versenyjogi szempontból releváns helyzeteket, amelyek egy korábbi ágazati vizsgálat eredményeképpen versenypolitikai intézkedések meghozatalát tették volna szükségessé,**
- másrészt a **technikai-technológiai fejlődés** következtében objektíve olyan, - folyamatosan változó - médiapiaci helyzet alakult ki, amely mára **szükségtelemmé teszi a szabályozói és versenypolitikai beavatkozást.**

Mindez – álláspontunk szerint - a GVH hivatalbóli, ex offició eljárását – jelen helyzetben - egyedi ügyekben sem indokolja, illetve általános versenyjogi intézkedését nem teszi szükségessé. Természetesen ez nem zárja ki azt, hogy a GVH a jelentősebb műsorterjesztők esetében – különösen a várhatóan gyarapodó vertikálisan is integrált műsorterjesztőknél – a műsorszolgáltatókkal szembeni nagykereskedelmi jellegű piacon vevői erőfölényt és azzal való visszaélést vizsgálhasson. (Jelentéstervezet 194. pont) Megjegyzem, kisebb esélyét látjuk annak, hogy a jelenlegi műsorszolgáltatók belépnek a műsorterjesztői piacra, (alapvetően műszaki feltételek hiányában) ugyanakkor annak reális lehetősége van, hogy a vertikális integráció a műsorterjesztői oldalon nagyobb mértékben megvalósul.

Fontosnak tartjuk kiemelni, hogy – a jelenlegi médiapiaci helyzet és ismeretek alapján, figyelemmel a műsorterjesztői és műsorszolgáltatói piac további diverzifikálódására – a műsorszolgáltatói piacon a **jövőben még kevésbé lesznek versenyjogi szempontból releváns, „monopólum-gyanús” esetek.** Álláspontunk szerint ugyanis a hagyományos értelemben vett televíziózás mind a műsorszolgáltatói oldal, mind pedig a média fogyasztó tekintetében megszűnik, ezáltal a két országos kereskedelmi csatorna reklámtortából való részesedése lassan, de fokozatosan csökken; a vizsgálati időszakot jóval megelőzően felmerült „erőfölény-gyanús” helyzetük – a fentiekben részletezett körülményeknek köszönhetően – mára már elenyészett.

A jövőben a műsorszolgáltatás részben komplexebb lesz, médiaszolgáltatássá válik, ugyanakkor a tematikus csatornák iránti igény megnő. Ez azt jelenti, hogy nem várható újabb országos, általános tematikájú kereskedelmi műsorszolgáltató (médiaszolgáltató) piaci megjelenése.

A hazai médiapiac – véleményünk szerint – telített, a meglévő piaci szereplők „gyarapodása” csak a többiek rovására képzelhető el. Mindebből az is következik, hogy a médiával kapcsolatos jogalkotás szintjén meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy az Rttv.-ben szereplő tulajdoni korlátok a Nemzeti Audiovizuális Média Stratégia (a továbbiakban: NAMS) alapján megszűnjenek.¹⁴ A tulajdoni korlát ugyanis akadálya az egészséges piaci fejlődésnek és ma már – álláspontunk szerint – kifejezetten gátolja az új, digitális rendszerben működő médiapiaci viszonyok kialakulását.

A digitalizációval és az új technológiák elterjedésével a korábbi frekvenciaszűkösség még ebben az évtizedben eltűnhet, ebből következően a **véleményszabadság korlátozása a megszerzhető engedélyek limitálásával és a tulajdoni korlátok előírásával**, valamint **a frekvenciaszűkösséggel egyre kevésbé magyarázható**. Helyes tehát a Jelentéstervezet 194. pontjában megfogalmazott megállapítás, miszerint „A digitális műsorterjesztés lehetőségeiből eredően ráadásul megszűnt az a kapacitás-szűkösség, amely abszolút piacra lépési korlátot teremtett a műsorszolgáltatók előtt.”

A Jelentéstervezet 201. pontjával kapcsolatban felhívjuk a figyelmet, hogy a nyertes multiplex-szolgáltató, valamint a két országos kereskedelmi műsorszolgáltató között több bírósági eljárás is folyamatban van. Ennek megfelelően, különös tekintettel az alkotmánybírósági beadványra, a bíróságok jogerős döntéséig szabályozói lépést nem tartok indokoltnak.

Megjegyezni kívánjuk, hogy egy már lezajlott pályázat kapcsán visszamenőleges szabályozói beavatkozás egyébként is célszerűtlen.

Javaslat a Jelentéstervezet *műsorszolgáltatói piacra* vonatkozó megállapításaihoz

- Az új médiaszolgáltatásokról szóló törvény (Szakmai javaslat 2008.november.4.-i változat, ill. Átdolgozott Szakmai Javaslat 2008.december 23-i változat) GVH véleményezése kapcsán **támogatni javasoljuk** azt a NAMS által megfogalmazott **jogalkotói elképzelést**, amely a **tulajdoni korlátokat csak rendkívül indokolt és kivételes esetekben hagyja meg és az Rttv.tulajdoni korlátait eltöröli**. Hangsúlyozni kívánjuk, hogy a korlátok kizárólag törvényi szinten határozhatók meg.

¹⁴ NAMS 92.pont „... indokolt az Rttv. jelenlegi kereszt-tulajdonlási szabályainak eltörlése a televíziós piacon.”

Jogbizonytalansághoz vezet és alkotmányossági aggályokat is felvet ugyanis a Szakmai Javaslat 2008. november 4-i változatának 76.§ - ában meghatározott „összeférhetetlenségi” hatásköröknek olyan megszővegezése, amely a médiaszolgáltatók és műsorterjesztők, illetőleg az írott sajtó gazdasági társaságainak társaságjogi változásait az új médiahatóság mérlegelési jogkörébe engedi.

5. Reklámpiac

A Jelentéstervezet reklámfejezetében tett megállapításokkal egyetértünk. A szövegben azonban hangsúlyosabban kell érvényesülnie annak, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók nem tehetők ki ugyanazon műsorszolgáltatói és reklámpiaci feltételeknek és hatásoknak, mint a kereskedelmi műsorszolgáltatók. A digitalizáció eredményeként általános tendencia az, hogy annak nyertesei közé a közszolgálati média nem tartozik. Ugyanakkor a közszolgálati média szerepe megkérdőjelezhetetlen. A földi digitális jelet ugyanis - alkotmányos kötelezettségként - az államnak oda is el kell juttatnia, ahova az üzleti alapon működő más platformok műsorterjesztőinek „nem éri meg”. A digitalizáció korában megfontolandó – ebből következően - , hogy a közszolgálati műsorszolgáltatókat törvényileg fokozatosan mentesítsék a piacon „megdolgozott” és bizonytalan reklámbevételektől, azaz reklámtalanítsák és a kieső reklámbevételt más forrásokból (költségvetés, kereskedelmi műsorszolgáltatók befizetései, szerencsjáték-bevételek stb.) fedezzék. Ez így működik a BBC-nél és legutóbb ilyen szabályozás lépett hatályba a francia közszolgálati médiára vonatkozóan is.

Nézettségmérés

A Jelentéstervezet nézettségmérésre vonatkozóan „nyitva hagyja” a versenyhivatali álláspont végleges kialakítását.

A Jelentéstervezet 220. pontja rögzíti, hogy „Jelenleg Magyarországon egyedüli szereplőként az AGB Nielsen Kft. foglalkozik a televíziós csatornák nézettségének mérésével, és szolgáltatja a nézettséget jellemző és a reklámpiaci elszámolások alapját képező adatokat (SHR, GRP stb.)”

Az elmúlt 12 éves tapasztalatokat tekintve a piac elfogadta ezt a kialakult „természetes monopóliumot”, amely az analóg korszakban, aránylag kevés piaci szereplő viszonylatában megfelelő mérési módszerekkel mérte a nézettséget.

A tematikus csatornák megjelenésével és különösen a digitalizáció által gerjesztett megnövekedett műsorszolgáltatói tartalmak mérésére már nem feltétlenül alkalmas az AGB módszere és panelje.

A jelenlegi rendszer legkritikusabb pontja – a minta reprezentativitásából, illetve ennek hiányából adódó bizonytalanság. Meglátásunk szerint a nézettségmérés piacán egyedüli, versenytárs nélküli piaci szereplő nem érdekelt kellőképpen a fejlesztésben, a nézettségmérés módszerének korszerűsítésében.¹⁵

A nézettségmérés változó szerepe a jövőben elsősorban a szabályozás, illetve a versenyszabályozás oldalán vet fel új szempontokat. Ma a nézettségmérés tisztán piaci természetű tevékenység, szabályozási konzekvenciái jobbára nincsenek, versenyjogi elemzésnek eddig nem volt tárgya.

A NAMS 98. pontja szorgalmazza a nézettségalapú, de meghatározott módszertani előírásoknak és szakmai követelményeknek megfelelő nézettségi adatok **közbeszerzési eljárás keretében történő beszerzését**. A NAMS javasolja továbbá: „a módszertani előírások tegyék lehetővé, hogy a közbeszerzés során verseny alakulhasson ki...”

A **pályázatát kedvezően hat a nézettségmérés piacán új szereplő/k megjelenésére, illetőleg a jelenlegi egyedüli piaci szereplőt ösztönzi a digitalizált műsorszolgáltatás megfelelőbb, pontosabb mérésére**. A pályázat törvényi háttérét – álláspontom szerint - meg kell teremteni, a piaci szereplők ez irányú „konszenzusa” nem elegendő garancia a megbízható adatok produkálására. Érdemes megfontolni a közszolgálati és a kereskedelmi műsorszolgáltatók nézettségmérésének eltérő módszertanát is.

Javaslatok a reklám és nézettségmérés tárgyában

- **Támogatni javasoljuk** a médiaszolgáltatói törvény Szakmai javaslatában szereplő, a **közszolgálati műsorszolgáltatás fokozatos reklámtalanítását** és átlátható, egyértelmű közszolgálati finanszírozás megteremtésével egységes kereskedelmi médiaszolgáltatói reklámpiac létrehozását.
- **Javasoljuk kezdeményezni** az új médiaszolgáltatói **törvényben a nézettségmérésre vonatkozó pályázatát megfogalmazását** és a közbeszerzési eljárás feltételeinek végrehajtási rendeletben való kidolgozását

¹⁵ Az AGB is csak a NAMS nyilvánosságra hozott végleges szövegének, illetve a jogalkotást végzők tendereztetési szándékának megismerését követően jelentették be panelbővítési elképzeléseiket.

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	2.
Bevezetés	4.
Szakmai vélemény	6.
A) Általános megállapítás	6.
B) Részletes észrevételek	7.
1. Vizsgált időszak	7.
2. Digitalizáció	8.
a) <i>EU szabályozási kezdetek</i>	8.
b) <i>Irányelv-csomag - első hazai jogszabály</i>	9.
c) <i>Hazai szabályozás és folyamat</i>	10.
d) <i>A digitalizáció piaci hatásai, a végrehajtás torzulásai</i>	12.
e) <i>A jogszabályi háttér megteremtésének hatásai a műsorterjesztési piacon</i>	13.
f) <i>A digitalizáció várható hatása a médiaszolgáltatásban</i>	14.
g) <i>Set-top boks</i>	15.
3. Műsorterjesztő - Műsorszolgáltató reláció	17.
4. Reklámpiac	20.
Nézettségmérés	20.

